

V tiskarni št. 14. in sobota
izhaja in volja v Mariboru
brez pošiljanja na dom za vsa leta 8 gl. — k.
za pol leta 4 „ — „
za četrt leta 2 „ — „

Po pošti:
Za vsa leta 10 gl. — k.
za pol leta 5 „ — „
za četrt leta 2 „ — „

Vrednosten in opravišteno
je na stolnem trgu (1. om-
plata) hišna št. 184.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:
Za navadno dvoletno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskane 1 krat
5 kr., če se tiska 3 krat
4 kr., če se tiska 3 krat
veče pomenke se pla-
čuje po prostoru.
Za vsak tisek je plačati
kolok (stempel) za 50 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

St. 14.

V Mariboru 2. maja 1868.

Tečaj I.

Meščani ljubljanski!

„Podlaga svobodni državi je svobodna občina.“ — „Svobodna samouprava je najgotovše poroštvo tečenemu razvitku duševnemu in materijalnemu pa tudi skrbnemu gospodarstvu z občnim premoženjem.“

Te besede so se v preteklih 20 letih mnogokrat ponavljale; al resnica morejo postati le tedaj, kadar si meščani izvolijo za zastopnike take možé, ki so samostojni in popolnoma neodvisni, ki v dobrih pa tudi hudih časih zvesto stojijo na strani narodu svojemu, — ki so trdnega značaja pa jih tudi navdaja pogum in moč, da v vseh okoliščinah in proti vsacemu brez strahú zastopajo duševni in materijalni blagor svojih somestnjanov.

Iz tega pa je očitno, kako važne so volitve mestnih odbornikov. Letos pa so tem važnejše, čem očitnejše je čas razodel pota in pripomočke nasprotnikov pravičnih národnih naših prizadev.

Zvesti véri in navadam svojih očetov štejemo si duševno povzdigo naroda našega na naravni podlagi in v ustavnih mejah v svojo najsvetejšo dolžnost. To svojo dolžnost pa bodemo spolnili, ako pomembo prihodnjih volitev prav spoznamo, se vsi od prvega do zadnjega udeležimo volitev, in ne da bi nas kak nasprotnik begal, vsi ene misli, enega duhá gremo volit.

V tej edinosti zmagali smo v prejšnjih letih!

Meščanski volilni odbor se tedaj letos že osmo pot zaupljivo do Vas obrača in Vam iskreno priporoča spodej imenovane visokosposhtovane možé, med katerih jih je veliko, ki so do zdaj v mestnem zboru na blagor mesta delavni, — drugi, ki so v prejšnjih letih marljivi bili v mestnem zastopu, in še drugi, ktere vse mesto pozná kot možé vsega zaupanja vredne.

Hude čase smo že preživeli. Prihodnost je v rokah Božjih. To pa je gotovo, da potrebujemo mož, ki v vseh okoliščinah nepremakljivi stojé za brambo vsega tega, kar je na blagor mestu in njegovih prebivalcev.

Bodite tedaj z nami in z našo pravično rečjó; složni volite možé, ki Vam jih priporočamo, in pomozite tako, da pridemo na bolje!

Za III. volilni razred

(kteri voli 11. maja dopoldne, in če ne do-
bijo vsi štirje potrebnega (čezpolovičnega)
števila glasov, se voli še enkrat popoldne)
priporočamo:

gosp. dr. Janeza Ahačiča, hišnega posestn.
„ prof. dr. Janeza Bleiweisa, hišn. pos.
„ Mihela Pakiča, hišnega posestnika,
„ Blaža Verhovea, hišnega posestnika.

Za II. volilni razred

(kteri voli 12. maja, — druga volitev, če bo
treba, 13. maja) priporočamo:

gospoda Jožefa Zupana, korarja in mest-
nega fajmoštra,
„ dr. Jerneja Zupanca, notarja,
„ Gustava Tönniesa, hišnega posestnika,

Za I. volilni razred

(kteri voli 14. maja, — druga volitev, če
bo treba, 15. maja) priporočamo:

gospoda Pavla Auerja, hišnega posestnika,
„ Jožefa Blaznika, hiš. posestnika.
„ Franca Rössmana, hiš. posestnika.
„ Franc X. Souvana, hiš. posestnika.

Meščanski volilni odbor.

Hrvaška regnikolarna deputacija 1866. in 1868. leta.

Ravnokar ste minoli dve leti, kar ste pričeli v Pešti zborovati prejšnja hrvaška in ogrska regnikolarna deputacija, kterima sta dotična deželna zbora izročila nalogo, da doženeti in vrvnati razmere trojedine kraljevine Ogrski nasproti. Da-si so se tudi ravno tisti čas po političnem obzorji podili črni oblaki, kupičé se zlasti nad Avstrijo, ter se je vsak plašno oziral na Pruske in Italijanske prepirke z Avstrijo, ki so nam porodile Sadovo in lepo krdelo „staatsnot“: vendar so zlasti Slovani pozorno spremljali razprave omenjenih deputacij, nadajaje se, de se za Avstrijo toliko važno hrvaško vprašanje morebiti vendar pravično reši. Ali že v začetku so se pokazale velike težave. Hrvaška deputacija se je kar največ mogoče približevala ogrski, popuščaje jej v vseh rečéh, da le niso napadale prava in interesov trojedine kraljevine; ali ogrska je skrbela le za svoj žep. Skazila je vse magjarska sebičnost in pesimistična maksima, da se jim morajo drugi narodi pokoriti, češ da niso njih historična prava iste kovine, ali pa da oni celó niso sposobni in vredni, da bi njim enake pravice vzivali. Konec in vspeh zborovanju delegacij je bil, da se je hrvaška vrnola zopet domú, ne opravivši ničesar; hrvaško vprašanje se je pa le še boljše zamedlo.

Minoli ste dve leti. Marsikaj se je ta čas spremenilo. Belcredi se je umaknol Beustu. Avstrija se je razcepila. Kregulj dualizem je zasadił svoje kregplje Avstriji do živega. Izbegana Cislajtanija v svojih revalh drugega ni dobila nego rajdo ministrov — doktorjev, pa novih in popravljenih paragrafov, Čehi pravico molčati, ali ko bi črhli, nekoliko „massregeln“, Slovenci razen tega še abecedo in 19. §. Translajtancev Magjarov se ni pozabilo. Dobili so zaželjene svoje ministre, kronali so kralja, Avstrije se znebili, a ostale dežele in narode, kteri so nekđaj sv. Štefana kroni pripadali, primorali so po mnogokterih maneverih, da jim se klanjajo, itd. Pa še vedno kljuje kregulj državo, in kdo vé, kaj vse jej še izkljuje.

Ali kako se je med tem godilo trojedini kraljevini?

Po dolgem uporu je sklicala vlada zopet deželni zbor, vvidivši, da ne morejo hrvaške zadeve več ostati in statu quo in na-

dejaje se morebiti tudi nekoliko, da jej bodo narodni zastopniki sedaj prijazniji; ali zadela je ob isto opozicijo. Da se je znebi, razpusti deželni zbor in izroči Hrvate Magjarom, vse hrvaške pravice z nogami teptaje. Odpravivši narodne možé iz služeb in nadomestivši je z dualizmu udanimi Magjari, oktroira jim nov volitven red, ter razpiše na njegovem temelji nove volitve. In po tej poti so dosegli Magjari s sredstvi, ki niso gotovo nobenemu na čast, najmanje pa ustavni državi, svoj namen. V deželnem zboru sedé možjé, kterim ne odrekamo, da se znajo dobro po vetru obračati in vselej prepokorni biti, možjé, kterim ne zavidamo, da umejo lično govoriti in lepe adrese sestavljati: ali da bodo pa tudi za svojih volilcev blagor tako lepo skrbeli, ne bi si upali trditi.

Minoli ste dve leti. Ravnokar se je spet zbrala hrvaška regnikolarna deputacija v Pešti, da reši hrvaško vprašanje in pomiri trojedino kraljevino z Ogersko. Kakošen bode konec, uganemo lahko, ker preveč dobro poznamo možé, kterim veljá osodo trojedine kraljevine vsaj za nekaj časa odločiti. Ali ako bi bili ti možjé tako kratkovidni, da bi ravnali proti pravu in interesom svojega naroda, ter bi trojedino kraljevino izdali magjarski centralizaciji: zapomnijo naj si dobro, da jih ne bode samo zgodovina, ampak tudi narod ostro sodil a tudi obsodil. Njih delo ne bode stalo, ker ne bode imelo moralne podlage. Po takošni poti, kakoršno do zdaj hodi hrvaška regnikolarna deputacija obiskovaje razna magjarska shodišča, priklonjaje se možem prehodnikom, a čakaje Habakuka, ki bi jim prinesel program, po taki poti ne rešijo hrvaškega vprašanja. Če se tudi danas ali jutri, ali še nekoliko kasneje domu vrne hrvaška deputacija, če si pusti tudi na vozéh za seboj pripeljati zapisnike in akte, ki se bodo pisali in podpisali o sedajnosti in prihodnosti hrvaški; po pogodbah, ktere bode sklepala sedajna deputacija, ostane trojedina kraljevina Ogrski to, kar je tru v peti, in morebiti ne bote minoli dve leti, da se hrvaško vprašanje zopet prikaže na dnevni red, pa silneje nego sedaj. Za to pozor, dokler ni prepozno!

R.

zato in pri taci okolščinah se povsodi sprejema s tolikim norčavim pompom princ, ki se ne briga nego za svojo zabavo; zato se mu poklanjajo mestni magistrati z adresami, kakoršne so se v srednjem veku dajale turškim sultanom. Nekteri kraljičevi občudovavci in navduševavci si iz tega pohoda vsega dobrega za Irsko objetajo, drugi zopet, kateri kraljičevo veličanstvo skoz rešeto gledajo, grenko se vsemu posmehujejo. Kaj bi se tudi ne? Princ sam se ne more po svoji volji kratkočasiti, ker mu ne dajo mira nesrečni prilizljivi in preprijazni častivci s svojimi nagovori in adresami. Da bi bili nagovorniki vselej — lepe Irčanke, še bi besedovanje kaj veljalo, ali kako bi človeka mestni župani in magistratne osebe s svojimi resno častljivimi obrazi in pozmerjenimi besedami zabavljati mogli?

Iz Peterburga. (Drugo nadaljevanje.) — Zemstva tudi ne bodo dala, da bi zaspal načrt kake železnice, ki je od vlade potrjen. Zato pa se nadjamo, da se bodo vse tiste železnice, ki še niso začete, pa potrebne spoznane, hitro začele delati. Ne bilo bi jih zdaj toliko v delu, ako bi se zemstva ne bila tako energično za-nje potegovala. Iz sledečih vrstic bote videli, da so skoraj za vse linije, ki se imajo zdaj delati začeti, in ktere tukaj nekoliko popisati hočem, zemstva poganjajo.

V prvo vrsto teh železnic stavim tisto, ki se ima narediti od Grižaja (postaje kozlov-voronežke) v Borisoglebsk (tambovski guberniji), zato, ker se govori, da je že dovoljena. Pravijo, da se bo delala z jamstvom zemstva, vlada pa da bode kupila akcije. Za gotovo se reči smé, da se bo nadaljevala ta železnica do Orela z ene, do Kamišina, na spodnji Volgi, z druge strani. Tako bi bila Volga z baltiškim morjem zvezana.

Toda Volga ne bo stopila samo po tej železnici v zvezo z baltiškim morjem, ampak posredno še po dveh družih. Saratovsko zemstvo vse žile napenja, da se mu dovoli napraviti železnico iz Kozlova v Saratov. Saratov je najvažnejši pristan srednje Volge.

Pensko in samarsko zemstvo in pa uralski kozaki hočejo imeti železnico iz Moršanska, čez Penzo in Samaro (Samaro je tudi imenitni pristan Volge), in odtod v Orenburg. Oba ta zemstva in omenjeni Kozaki so pripravljani za vsako žrtvo, ako se jim volja spolni. Kako važna bi bila ta železnica za kupčijo s srednjo Azijo, ki se ravno v tej razmeri množi, v kateri se v nedavno pridobljenem Turkestanu red vpeljuje, nam je dokaz za to, da se od onega časa, kar železnica iz Moskve v Moršansk pelje, na moršanskem kolodvoru mnogo bombaža vidi, ki dohaja iz srednje Azije, čez Orenburg in Samaro. Od kar Rusi v sredni Aziji gospodarijo, se kupčija tam tako množi, da pravijo, da še nikdar po kirgizkih stepah niso tako velikih karavan videli, ko zdaj. Napraviti se ima ta železnica po načrtu g. Ribina, oficirja generalnega štaba. Da potlej ne bo pri tem ostalo, je lahko prevideti; kajti iz Orenburga do aralskega jezera ni dalje, nego iz Peterburga v Moskvo. Na aralskem jezeru imamo že lepo število parobrodov, ki se tudi že v reke Amu-Darja in Sir-Darja spuščajo. Ti reki, ki tečete preko celega Turkestanu v aralsko jezero, ste tako veliki, da se vsaka zase z Donavo primerjati da. Kar bo imenitnost moršansko-samarsko-orenburške železnice še posebno povzdigovalo, je to, da so precej ukraj gorá, iz katerih Sir-Darja izvira, tiste kitajske dežele, kjer naj boljši čaj raste. Dozdaj se je ta čaj pošiljal v Kjahto, na severno-izhodni meji Kitaja —, in še le od tod se je pronašal na karavanah v Rusijo. To je skoraj trikrat tako daleč, kakor bi bilo po novi poti čez Taškend. Dozdaj se čez Turan ni dalo nič pošiljati. Surovi nasledniki Tamerlanovi in Čingiskanovi, ki so dozdaj tukaj gospodarili, niso tujcem dopuščali, da hodijo čez njihove zemlje. Vem, da se še spominjate osode tistih treh Italijanov, ki so pred nekoliko let čez Indijo prišli v Turan svilnatega semena iskat. (D. d.)

Iz slovenskih goric...? — (Učiteljeva volitev v Negovi). Do 10. marca je bila razpisana učiteljska služba v Negovi. Oglasilo se je menda 13 prošnikov, med kterimi so bili nekteri mnogo zaslužni in rodoljubni učitelji. Pri prvi volitvi je gosp. oskrbiteelj negovske grajščine kot „Schulobmann“ hotel voliti nekega ponemčenega učitelja iz Radgone, pa mu je spodletelo; kajti drugi še vendar nekaj pravicljubni šolski odborniki tako krivične volitve niso mogli odobravati. Na velikonočni ponedeljek je bila druga volitva in volili so, česar se ni nismo nadjali, nekega podučitelja iz slovenskega Gradca, od kterega je nemško-graški arheolog že v nemškem Gradcu rodoljubom pravil, da ga je moral pri neki priložnosti zaradi grdega psovanja slovenskega naroda ostro zavrniti.

Novi učitelj je rojen v Lembahu leta 1845 in učitelari od 31. oktobra 1863. Prosili so pa za imenovano službo izvedeni učitelji, kteri že po 12, 15 in celo 20 let z dobrim uspehom mladino podučujejo. Je li to pravica? Negovčanje! kakor ste si postali, tako bote ležali, a ne le vi, tudi vaši otroci.

Izza Gorjancev. — „Laibacherica“ je 22. dne t. m. naznanila, da so Metliški in Črnomaljski meščani zaupnico poslali grafu Antonu Auerspergu: posebno čestita Metličanom, da so si oni prvi to visoko misel izmislili. Kdo so „Laibacherici“ meščani, naj svet izvé.

V Metliki prebiva nek gospod, ki se je že dvakrat ponujal za poslanca tukajšnjemu svetu, ljudje so pa tako čudno trdovratni, da nočejo od njega nič vedeti, akoravno je bil od povsod, tudi po „Laibacherici“ priporočan. V tega gospoda glavi se je izcimila visoka misel poveljalno poslati Auerspergu. Sestavi jo tedaj — ali sam ali ne, mi ni znano — in začne biro. Pa med meščani Metliškimi je bila kaj slaba, toraj nad uradnike, kajti zaupnica mora biti. Ker ni v Metliki političnega urada, je še z uradniki vred premalo podpisov: S tem številom se grof ne bi bil mogel nikakor ponasati; pelje se tedaj v Črnomelj podpisov na posodo iskat. Tam si poišče prijatelja, ki naj bi mu iz zadrege pomagal. Ta se z neko, kakor od višje moči podpirano ponosnostjo napravi na delo, premete vse kote od zgoraj do zdolaj, dela s prošnjami, silo in zvijačo, a med meščani dobi ubogih 7 podpisov, od kterih so se večidel vsi čehljali, ko so izvedeli, kaj so podpisali. Enaka je bila tudi v Metliki. To je tedaj tista zaupnica, ki je iz naših mest na Dunaj k Auerspergu romala.

Zaupnica sama na sebi nam ni nič mar, ker vemo, da bo ravno toliko komu škodila, kolikor bo Auerspergov govor komu koristil. Pa to bi mi nekterim ljudem povedali, da naj drugikrat pošteno podpisov za se nabirajo in naj ne skruné imé napredka, ne goljufajo nevednih ljudi; ker znati bi morali, da ljudje, akoravno nepodučeni niso zato, da bi oni norce ž njih delali. Vdrugeč bi jim mi na tihem povedali radi, da naj ne več tako grdih laži ne širijo po svetu. Ako so hoteli zaupnico poslati, naj bi jo bili v imenu uradnikov — pa še teh vseh ne — poslali, pa ne v imenu meščanov. Uradniki so nekđaj reprezentovali narod, a sedaj ga po naših mislih ne več. — Kolikor mi poznamo narod, noče nič vedeti, niti o Auerspergu, niti o njegovih darilih, s kterim ga on hoče osrečevati, on nima srca za narod, narod pa za-nj ne.

Ljudem bi pa priporočali, da naj se ne dajo več vsakemu v roke, naj ne skrunijo s tem svojih imen, da jih podstavljajo pod vse, kar jim kdo prinese, naj se vselej do trdega od vsega prepričajo, kar podpišejo, drugače se zna še večkrat prigoditi, da bo prevarjenemu, ako tudi skesanemu možu, podučena in razkačena — žena v lase silila!

V Ljutomeru. 27. aprila. Fr. T.—k. Danes je bila glavna skupščina okrajnega zastopništva. Po predlogu g. dr. A. Klemenčič-a je z večino glasov (narodnih) sklenila na državni zbor protest vložiti zoper davek na premoženje in zoper vsako povišanje zemljiščenega ali gruntnega davka. Nemškutarji so vsi proti nam glasovali, med njimi je bil tudi naš dr. Ivan Farkaš! Prihodajč več o tej zanimivi seji.

Politični razgled.

Ustavni odbor je sklenol nasproti vladinemu predlogu po nasvetu dr. Tomana, da se imajo tudi zanaprej pri razglašnji novih postav imenovati v naslovu vsa imena posameznih kronovin. Dr. Toman bo v zbornici o tem poročal. Gosposka zbornica je pri večih postavah vzela naslov: veljavne za dežele zastopane v drž. zboru.

Odbor v pretres postav o svobodnem odvetništvu je osnovo zopet nekoliko spremenil. Odboru je malo do tega, da se dovrši postava še v tekoči seji.

Poslanstvo barona Meysenburga v Rim si vsaka stranka po svoje tolmači. Eni se nadjajo, da jim ohrani konkordat, drugi, da ostane pri šolski zakonski in medverski postavi. Zopet tretji trde, da ostane Meysenburg kot stalni avstr. poslanec v Rimu, ker je neki Crivelli prosil in dobil od p. u.

— Kakor ne davno „Reichsg. Zeitg.“ tako toži zdaj tudi praški „Tgb.“ o dunajškem časnikarstvu, da služi državi na kvaro le osebnim koristim. Za njo stojé le nekteri bogatini, ki se rede od državnega soka.

Uradni Dunajski list razglašá nekatere premembe iz viših vojaških krogov.

Nov list v Pešti, ki zoblje iz ministerskih jasli, razlaga ogrske namere: Naša namera je prisiliti Cistajtanojo k ozki zvezi z Nemčijo, ker je naše prepričanje, da je prosto Ogrsko le mogoče poleg proste Nemčije. — To je vendar jasno dovolj!

Kakor se piše iz Reke se bo napregla po napotji komisarja Čeha proti Ivanu Vončini preiskavja radi kalenja miru. Potrebne dogodščine se bodo našle v lanskih reških homatijah; kakor pripoveduje „Agr. Ztg.“ zato, ker je bil voljen Vončina v deželni zbor.

Hrvaška regnikolarna deputacija je imela véčeraj svojo prvo sejo radi ustanovitve. Vankovič je izvoljen za prvosednika, Ivan Czar za perovodja. 27. t. m. je obiskala deputacija levičino shodišče, kamor jo je vpeljal baron Podmanicki.

Po pozivih po voglih nabitih se spodbuja ljudstvo v Scegedinu, naj se zbere okoli Kossuthove zastave. Ti pozivi, ki so vsi iz jedne fabrike, pripovedujejo o Deaku in Percelnu, da še mastita od ljudskih žuljev.

Miroljubni g. Beust je hotel več nemških državc prepogovoriti, da bi zapustile odbojno in udarno zvezo sklenjeno s Prusko, in je skušal tudi Rusko za svoje naklepe pridobiti, da bi tako razdvojil in razdražil imenovani državi. Ruska pa je pečenko hitro ovohala. Da bi se potolažili glasovi, ki morajo o tem nastati, se je razglasila nova zveza med Avstrijo in Prusko. Tako se piše „Pol.“ iz Dunaja.

Mnogo se govori o razoroženju v diplomatičnih krogih; da bi se pa vlade res pustile razoroziti, na to ni misliti. Iz Peterburga se piše v tej zadevi „Politiki“: Radi se sicer razgovarjajo v Parizu, Berlinu in Peterburgu o tem vprašanju; praktični diplomati pa na razoroženje ne verujejo, dokler se ne spodobno rešijo vsa sedajna politična vprašanja.

Z Berolina se piše: Zavezni proračun se še zdaj ni predložil zaveznemu svetovalstvu in sicer zato, ker pruska vlada še zmiraj ne vé, kje bi vzela denarja za vojni primankljej. Bismark noče si več denarja od državnega parlamenta zahtevati, ker mu noče kvariti dobre volje. Kaj pa pri nas!

„Debatini“ lastnik Gaus bo dobival odsilnal 12.000 gl. podpore iz ogrskih blagajnic.

Javne dražbe 2. maja.

Kranjsko.

Sop. III. izv. dražba posestva And. Trebec-a, hiš. št. 14 v okr. ur. v Postojni 1630 g. I. izv. dražba tirjatve Marije Zabukovec na št. 453 zav. 210 gl, vrednosti pri ok. uradu. Ljubljanskem.

II. izv. dražba posestva g. Jož. Dermota-ta l. št. 27 a, 242, 255, 372, 392 in št. 354 g. in 354 k pri okr. urad. v Radoljici.

II. izv. dražba Permetovega posestva v Vinu v okraj. uradu v Ljubljani.

I. iz. draž. Ribnikarovo posestvo urb. št. 318 pri okr. uradu v Radoljici za 840 gl., cena 4636 gl.

Štajersko.

I. izvir. dražba Pahernikovega po., urb. šte. 102 pri Špifeldu, cena 6598 gl.

I. izv. dražba pos. Kronabeter-a, urb. šte. 22, okr. ur. Maribor, c. 3816 gl.

Narodno gospodarstvo.

Govor g. dra Antona Klemenčiča. *)

Glavna skupščina slavnega okrajnega zastopništva naj blagovoli sprejeti v zaključek ali sklep sledeča predloga: 1. Naj se pošlje prošnja državnemu zboru, da bi se to slavno državno zastopništvo z vsemi silami upiralo vladnemu predlogu zaradi nasvetovanega davka na premoženje in vladni predlog čisto odbilo. 2. Naj se v tisto prošnjo vzame protest našega okraja zoper vsako tudi naj manjšo povišanje davka na pohištva in zemljišča.

Kar se tiče prvega predloga, slavná skupščina, bilo bi ravno toliko, kakor da bi hotel vodo v morje nositi, ako bi hotel na dolgo in široko razkladati, da se protivi davek na premoženje ne le vsaki količina zdravi finančni politiki, nego prav za prav zdravemu razumu. Vsi učitelji narodnega gospodarstva vseh narodov so v svojih delih obsodili ta davek; imenujem tu le Nemce: Roscherja, Rau-a, Lorenca Steina, Mischlerja, od Francozov Mihajla Chevalier-a in med Rusi Tenzoborskega. Vsi ti možje uče, da davek se v vseh pojedinih razdelih in oblikah more samo nakladati na čiste dohodke človeškega dela, kajti ako bi se naložil na premoženje, vbijala bi s tem vlada državo samo, ker bi jej sredstva odvzemala, iz katerih in na katerih ravno sama stoji. K večjemu bi si s tem opomogla začasno (efemerično) za kaka 2 ali 3 leta, potem bi se pa premoženje državljano zmanjšalo, s premoženjem naravno hudi dohodki, in z dohodki tudi dosledno iz njih iztekaajoči davek. Vprašam, kaj pa potem? Odgovor je kratek: strašno siromaštvo, toliko siromaštvo, da bi se lahko dogodilo, da bi država nazadnje postala nesposobna za vsaki davek. Pa kaj bi dalje o tem govoril? Vložila so proteste zoper ta davek že vsa česka okrajna zastopništva; kakor sem bral, pripravljajo se tudi nekatere občine doljne Avstrije to isto storiti, storilo je to tudi čisto nemško zastopništvo v Voitsbergu na Štajerskem, obsodilo je ta davek skoraj vse časnikarstvo, med kterimi tudi stara „Presse“, naj oficioznejši list gosp. barona Beusta. Brali smo, da se je finančni odsek državnega zbora, kteremu je g. Skene izvestitelj, tudi odločno zoper celi vladni predlog izrekel in bo tudi državnemu odboru v sklep priporočal. V tej zadevi se izrazuje povsod soglasno mnenje toliko Slovanov, kolikor Nemcev, ker tu bi se zamogo reči „dass in Geldsachen und besonders beim Steuerzahlen nicht nur die Gemüthlichkeit, sondern auch der Nationalitätenstreit anhören.“ (De tam, kjer je treba seči v žep, vzlasti pa, kedar je treba plačati davek, prestaja ne le „dobra volja“, ampak tudi narodni razpor.)

Kar se 2. predloga tiče, bote vi vsi skupaj z menoj vred čutili, da smo z zemljiščinim in pohištvenim davkom tako preobloženi, da nismo v stanu ne enega solda več plačati, ako nečemo vsi na beraško palico priti. Spominjam se, da je Schmerling enkrat še kot državni minister rekel v državnem zboru, da on vidi, da ni mogoče ne za en vinar zemljiščinega davka več pomnožiti; ravno tako se je izrazil gosp. Becke kratko pred nagodbo z Ogrskim, ko je bil še finančni minister cele Avstrije, in ko je imel svoj veliki govor pred državnim zborom, v katerem je naznačil svoja mnenja in misljenja o zboljšavanju avstrijskih financ; takrat je rekel med drugim, da zemljiščinega davka ni mogoče po nobeni ceni povišati. — Kar sta ta dva v tej zadevi gotovo jako veljavna moža takrat izrekla, velja tem bolj še dandenas. Se ve, minister Brestl predlaga, da bi ta nameček trpel samo 3 leta; ali pomislite, da plačujemo še dan danas vojskino nameček od 49. leta, od 59. in 66. leta, ki so bili vsi trije samo za čas vojske naloženi, kakor da bi še zmirom vse 3 vojske trpele. — Znano je, da je mislil ogerski minister Lonyay tudi tam zemljiščini davek pomnožiti, ali vse javno mnenje ogersko se je s strašno srditostjo zoper tako namero izrazilo rekoč: V poljedelstvu se lahko konkuriramo s Cizlajtanci (to je: z nami), ker so oni že tako s zemljiščinim davkom preobloženi, na ta način bomo mi (Ogri) Cizlajtance iz žitnega in vinskega trga lahko popolnoma izpodrinoli. Tako so govorili P. Lloyd, P. Naplo in Hon. Lonyay je tudi res od tega davka odstopil. Zdaj pa pomislite, da je ogerska dežela še enkrat rodovitnejša od naše, in da plačuje samo komaj 2 tretjini teh davkov, kar jih mi Štajerci plačujemo in samo polovico od tega, kar Česka plača, se ve, vse to v razmerji velečine dežel in števila prebivalcev. — Znano je, da je Avstrija posebno poljedelna (ali agrikulturna) država, da to, kar še veljavnega ima, ima samo v zemljiščih in v poljedelstvu. — Poprejšna nesrečna kupčijska politika nam je (posebno nam Štajercem) skoraj vse to malo obrta, kar smo ga imeli, vničila; ako nam še zdaj s preobloženjem zemljiščinega davka poljedelstvo v nič spravi, potlej postanemo vsi v celi državi popolnoma siromaki. Naj gleda današnja vlada, da nam iz teh strašnih finančnih zadreg pomaga s povišanjem davka na kupone, ali pri združenju (unifikaciji) državnega dolga, ali z davkom na lišp (Luxus) in na redove in križce, ali pa na kak drugi način; ali rečem, naj se varuje povišanja zemljiščinega davka, kakor slavnata streha ognja, ako nas neče tako sigurno kakor 2krat 2 je 4 počasi obrerčiti in nazadnje popolnoma vničiti.

Dopisi.

Iz Gorice. 25. aprila. R. S. (Volitve v mestni zbor; svečanost na velikonočni torek.) Volitve v mestno zastopništvo so dokončane. Ko bi prilepnjenim in neprilepnjenim listekom verovali, rekli bi, da so izvoljeni sami vladni vdani možje. Res se je vlada tudi na vse kriplje poganjala, da bi svoje ljudi na mestni oder postavila. Noč in dan je delala, dotične kandidate odbirala in jih zopet zavrgla, sledujoč vendar take odbirala, da se je bila zmaga vsaj nadjati. Sila je bila velika, ker tudi prekanjeni Italijani niso mirovali, ampak na vseh straneh volilec nastavljal svoje zanjke. Najprej so volili volilci tretjega reda (133 se jih je svoje pravice poslužilo)

*) Govor sem si po seji doma zabilježil, v kolikor sem si ga zapametil, zatoraj nisem porok, da je vse ravno te izraze rabil g. govornik. Vide tudi dopis iz Ljutomeru v današnjem listu.

in odbrali si dr. Jona, dr. Nardinia in Ant. Nigrisa. Prvi izvoljenec je eden izmed najhujših nasprotnikov naše vladne politike. Druga dva pa sedaj po naključbi pristevamo k vladnim zastopnikom, ker sta se z izključivo italijansko stranko nekoliko razprla. — V drugem volilnem redu se vladi ni bilo treba bati, da bi ne porinola svojih kandidatov v zbor, kajti v tem redu se nahaja velika večina volilcev, kteri, kakor pod Rauchom na Hrvaškem, na vladno povelje volijo od vlade izbrane može. Volilcev šteje rečeni razred 320, od kterih je bilo zlo 80 po raznih zadržkih zadržanih; med ostalimi 240 pa je 39 e. kr. učiteljev, 23 e. kr. vojakov, 50 e. kr. uradnikov in 27 duhovnikov. Zato se je gledé na te razmere 18. aprila volitve udeležilo le 183 volilcev, kajti onih tako zvanih 100 neodvisnih volilcev bi ne moglo bilo nikakor zmagati, če bi res tudi vsi popolnem neodvisni in skrajni italijanski stranki vdani bili. Kar pa še nikakor ne velja. Zato pa je drugi red tudi volil tako zložno Jv. Michelitscha (s 181 glas. od 183), grofa Rud. Attemsa (s 178 glas.) in Iv. Marego (s 175 glas.). Hujši in za vlado nevarniši je bil boj v prvem vol. redu. Izmed 110 volilcev je 108 volilo znanega trgovca And. Pauletiga, drugi vladni kandidat A. de Claricini pa je bil izvoljen le z 58 glasovi.

Vlada, rekel sem, sprva je pri omenjenih volitvah zmagala, zmagala pa je le, ker se je italijanska stranka vsaj na videz v dva oddelka razcepila, od kar so bili skrivni sovražniki neslogo zasejali med razdrtim telovadskim društvom. Mi mestni Slovenci kot oni iz okolice nismo le za pišico na boljšem z izvoljenimi možmi, ki jih je sedaj vlada oklicala za vladne kandidate! In pred ko ne se je vlada sama prevarila, kajti pri prvi ugodni sapici od italijanske meje bi skoraj vsi izvoljeni možje vladi hrbet pokazali, stara zloga med tako zvanimi zmirnimi in strastnimi Italijani se bi v prvem trenutku pokazala. Vse dosedanje počenjanje mestnega zbora le na to meri, da bi slednjega v Gorici naseljenega Slovence narodno uničila in tudi sedaj še slovensko okolico potitaljančila. Vlada se temu skrivnemu in očitnemu početju nikakor ne ustavlja, rekel bi skoraj, da ga podpira. Kako žalostne posledke za Avstrijo bi imelo to potujčevanje Goriških Slovencev, je očitno pokazala zadnja svečanost na „malih rojahl“ (Campagnuzza).

Od kar se je telovadsko društvo razdrlo, ste si tako zvana vladna in ekstremna italijanska stranka jedna drugi nagajali, dražili ste se jedna drugo z razaljivimi napisi po raznih ulicah itd. Tam stoji napisano: morte a Nardinii! spodej: evviva Nardinii! drugod: morte a Favetti! ali pa: evviva Favetti! Morte a Riavitz! evviva Avstrija! na drugem oglu je pa z debelim ogljem začekano: Evviva Italia! Italijani trdijo, da se oni s takim orožjem ne bore ampak da jo le vladni ogledalhi (kterih je vse trdo po Gorici) in enaki pajdaši z omenjenimi napisi dražijo in sami sebi kruh služijo. Ta razdraženost je do vrhunca prikipele na velikonočni torek. Že na rojahl je semtrtje vrelo; ko se pa množica vrne v mesto, so se klici: evviva Avstrija! skušali z vpitjem: z evviva Italia! Nasprotni strauki se popadete, boj je hud: Lahoni vtekó, kakor je pri enakih pa tudi resnobnih prilikah sploh njih navada! — Ravsa in kavsa ni konca in kraja. Razdraženost raste od dne do dne. Tu pa tam se poprimejo in kakor že Italijani znajo, z noži jeden drugemu čreva mešajo. Štirje ranjeni leže blezo v bolnišnici. Ko bi se bilo v Ljubljani kaj enacega zgodilo, bili bi vem vojskino pravico oklicali in slednjega vdeleznika na mestu ustrelili! S kakimi izrazi bi jo bili nemskutarji po vladnih in nevladnih listih črnili, ker so jo že zaradi prisiljenega sokolskega ravsa primerjali z tolovajsko jamo! Tu so res nekatere nasilnike prijeli in ti pravijo so sodnji naznanili, da so za svojo kravvo hrabrost plačani bili! — Tej silni razprtiji se pa pri nas e. k. policija nikakor ni dosti branila; še le čez 10 dni namreč 22. p. m. je policijski glavar po listkih na oglih prilepljenih naznanil, da je po postavi od 20. aprila 1854 prepovedano po deseti uri na ulicah ropot in šunder delati. 24. p. m. iz Vidna prisedši sem z glavno kimal, ko omenjene natise zagledam. S kako nezdatnimi sredstvi hoče vlada zatreti uporno Italijanstvo! Kako vse drugače postopajo nam sovražni Italijani. V Vidnu namreč imajo tako znani goriški in isterski izeljenci svoje središče. Kakor druga društva in zastopništva so tudi oni 22. t. m. obhajali princ Humbertovo poroko. Velika zastava z Rimskim, Tridentinskim, Tržaškim, Isterskim in Goriškim grbom je visela nad mestnimi vrati sv. Jerneja; zastave žalostnih barv so naznanjale srčne bolečine omenjenih izseljencev, ki po domovini hrepené, pa le po domovini oproščeni in združeni z njihovo preslavno Italijo! Na vsledu jej manjka še Primorskega, zato so z velikimi črkami napisali: „Italija je narejena, pa ne še dodelana.“ — Omenjeni vrisk na velikonočni torek, krvavi boj in videmska zastava so po svojih namenih v oski zvezi. Italijani so vnova pokazali, da za Avstrijo ne marajo, da hrepenijo le po zjedinenji Primorske dežele s pološko Italijo. Ali vlada res misli, da se bo dežela ohranila našemu cesarstvu, če na lastnih prsilh goji nezanesljivo italijansko stranko? Tej nezanesljivosti italijanski stranki na ljubo ne mara za Slovence, njene naj zvestejše prebivalce. Ti so leta 1848 očitno pokazali, da jim je mar za avstrijsko Primorje. Če novi boj nastane, kdo bo Goriško varoval presvitlemu cesarju? Uborni slovenski narod, stoletja tlačeni slovenski narod se pred ko ne, bo, in ne bo mogel navduševati za vlado, ki mu ob dobi politične svobode krati najzvestejše narodne pravice! Naj mi nikdo ne ugovarja da, vlada narodno zavest zbujá s zakotnim listekom. Kratkovidnost združena s prekanjenostjo je še tega ustanovila, da bi narod še naprej tem mirmejše spal svoje narodno spanje. Kdo bi se upal persifliti ta žalostni „svetovidež“?

Iz Istre. (Neverjetna narodna zaspanost.) Garibaldove besede o tretji rožici, ki se ima še v italijanski venci vplesti, hočejo se res vresničiti, če se naš narod ne prebudi iz trdnega narodnega spanja. Nasprotniki naše narodnosti ne mirujejo ne po noči ne po dnevi. Tu nam nastavljajo posamezni tujci ali potujčeni posestniki, tam pa italijanska mesta in mestica s tujim uradništvom v zvezi prekanljivo zanjke. Z medenimi besedami in s zlatimi obljubami lovijo ali posamezne kraje ali cele občine in jih skušajo pridobiti za potujčevanje lastnega naroda. Zlasti nevarni so nam potujčeni župani. Ko so se isterski italijanissimi vsled 19. §. temeljnih za-

konov po raztresenih mestih isterskih bolj živo in očitno gibati začeli, skličo tudi V — — — župan županijski odbor. Oče župan modruje v zboru o novi dobi in s preslepljivimi besedami popisuje zlato prihodnost, ki čaka njegove županije, ko bi italijanska olika črez njo razli'a svojo blaženost. Oče župan je govoril k odbornikom Slovanom v prečudno pomešani hrvaščini. Rojen furlan je pred leti prišel med nas krnha iskat. S prekanjeno glavico in varčnim življenjem si je nabral kmalo toliko premoženja, da je veljal za srenjskega boga. Njegova medena beseda in narodna zaspanost srenjčanov ste ga posadili na veljavni županijski prestol. Kar si on izmislil, pritrldijo mu odborniki, kakor da bi se iz njegovih ust cedila gola modrost. Se ve da ga furlansko njegovo srce vabi v nježno naročje Italije. Tudi v omenjenem zboru so po njegovih besedah sklenoli vlado prositi, da se županijska sedaj slovenska šola prestroji v italijansko. Prošnja je načrtana se ve da v italijanskem jeziku. Ker odborniki ne razumejo italijanščine, bilo je treba prošnjo potol-maćiti, predno so jo podpisali. V posebni vrsti so očitno izrekli, da so prošnjo se le podpisali, ko se jim je v hrvaščini razložila, a da ne znajo italijan-skega. Nezashišana narodna zaspanost! ki sama sebi grob koplje. Strupena prekanjenost sovražnih Italijanov! ki se celo na očitno oklicane postave skli-cuje in oni kužni §. 19. suče in suče tako dolgo, da bi tudi on pripomogel zadušiti isterske Slovane! Kar bo vlada nam ne ravno prijazna sklenola o rečeni prošnji, sporočil bom o svojem času.

Narodnjaki! delajte in budite zaspani narod, zlasti ga svarite, da naj ne voli za župane tujece ali potujčenih odpadnikov.

Od Velikenedelje se piše, da bude tamo 3. maja na vrtu krčmara A. Petka velika narodna veselica, h kateri so vsi slovenski rodoljubi prijazno povabljeni.

V Ljutomeru. 28. aprila. Fr. T—p—. Včeraj je bila prva letošnja glavna skupščina našega okrajnega zastopništva. Začela se je ob 8 1/2 v jutro in je trpela do 1 1/2 popoldne. Glavni govornik narodnjakov gospod J. Kukovec ni bil zavoljo bolehnosti nazo in tako je gosp. dr. A. Klemenčič njega nadomestoval. Nenskatariji niso vodli kaj ni nameramo, in hipoma, ko so bili vsi poslovni nevažni predmeti rešeni, vstane dr. Klemenčič in go-vori po priliki slovenski govor, kterega vam tu ponujam.*)

Nenskatariji so se čisto malo in nezatno stavljenima predlogama vpirali, ali ker je bilo to od naše strani predloženo, glasovali so vsi zoper to kot en mož, — čudni ti možje!! — kajti kmetje našega okraja si bodo zapomnili tiste možje, kteri so zoper to glasovali, da bi se prosilo, da ne bi se nam davki povišali. — Med čudnimi možmi tega grešnega sveta je ven-dar naj bolj čuden naš dr. Farkaš. On je sin knečkih starišev, toraj čista korenika našega naroda, jako premožen in popohama neodvisen, broji se med narodnjake, ud je čitalnice, drži si slovenske časopise, — — ali glasuje s strašno dostojnostjo zmerom v vsaki zadevi z našimi protivniki, to v ljutomerškem občinskem odboru in v okrajnem zastopništvu. Erkläre mir Graf Orindur i. t. d.

Naš vrli župan iz Podgrada gosp. Vatroslav Moharič je pri tej seji načelnika g. dr. Ploj-a poprašal (interpeloval), v kakem stanju je našel šole pri svojem obiskovanju? Odgovoril je na to načelnik ravno tako, kakor sem vam zadnjič pisal. — Pohvalil je gosp. učitelja Postružnika in grajal je me-haničeno nemško memoriranje na realki. Dotični realčni učitelj je bil pri tej obravnavi sam tudi poleg in vihanje njegovega nosa je nam naznameno-valo, da učen mož ni bil vsled te kritike ravno pri naj boljšem humorji.

Gradec. „Wand“ je zavohal zopet strašno moškovitarsko propogando med galškimi Rusini. Kaj menite, kaj je. Zrusinskem literatom Zahorojskom na čelu se bo osnovalo v Lvovu literarno-znanstveno društvo in nabira osno-valni odbor po povabilnem listu udov in denarne pomoči. „Wanderer“ pa je pri hvalevrednem početju koj staknol „ruski protektorat“, društveno ime je samo krinka za politično rogovilenje moškovitarsko; tudi Zahorojsko je seveda strašan ruski prekucuh. „Tagespošta“ se celo nič ne sramuje, to blo-denje še gorko na čelu svojih dnevnih novic ponatisniti.

Iz Peterburga. (Dalje.) — Druga velika železnica, ki se ima čez Ural napraviti po načrtu polkovnika Bogdanovića, je tista, ktere sem v tem spisu že omenil, namreč iz Sarapula (pristan reke Kame), čez Jekatarino-grad v Tjumen, kjer se steka več velikih rek v veličanski Irtiš. Ta želez-nica bo nar važnejša vseh za železno obrtnijo in kupčijo, in rusko rudarijo sploh. Poleg te ceste je posebno okolo Jekatarinograda, kteremu po pra-vici „kralj uralski“ pravijo, vse polno plavžev, fužin in rudnikov, pa vendar se ta obrtnija ni dala tako povzdignoti, kakor se jej spodobi. Za železo je bilo od tod v srednjo in zapadno Rusijo predeleč, tako da se je uralsko železo v sami Rusiji od angleških in nemških pridelkov dalo spodrinoti. Drugače bo, kedar bo ta železnica gotova. Obrtnija uralska se bo mogla povzdignoti na tako stopnjo, kakor ji po naravi gré. Gosp. Bezobrazov lepo dokazuje, da se železna uralska obrtnija ne more poboljšati, dokler se uralski pridelki ne morejo v notranjo Rusijo prodajati. Kedar se bo uralsko železo po celi Rusiji prodajalo, ne bo toliko našega denarja v Nemčijo in na Anglijsko šlo, ampak nam bo doma ostal. Ravno tako koristna bo ta linija za Sibirijo. Če se prav pri Tjumeni ustavi, bo vendar veliko koristila altajski rudarji, kteri so zdaj še roke zvezane; iz Tjumena se pride po Irtišu v Semipalatinsk s parobrodom. Kaj pomeni altajska rudarija, lehko spozna, kdor pomisli, da se ti rudniki naj večim na svetu prištevajo, ako jih ne prekosé. Glavna namena Bogdanovičevega načrta sta: pomoči uralski rudarji in zvezati vode ukraj Urala z vodami takraj Urala — dve naj ve-čih vodá naše hemisferé: Volgo z Irtišom, — to se pravi vode zahodnje Sibirije z vodami izhodnje in severne Rusije tako, da se bo blago, ki bo prišlo Irtišu iz severne Azije po železnici čez Ural v Evropo po velikih vo-dah in družih železnicah naprej odpeljevati dalo, in tako naopako v Azijo. To je načrt polkovnika Bogdanovića, brez dvombe veliko boljši, ko tisti, ki ga je pred njim naredil g. Kašet. Kašet je nasvetoval, da bi železnica, ki se ima napraviti čez severni Ural v Azijo, čez Irbit šla. Napeljal ga je na

*) Vide pod napisom: narodno gospodarstvo.

to irbitski semenj. Pa ta železnica bi uralski rudarji ne hasnila toliko, kakor una čez Jekatarinograd. Pri Irbitu je pač nekaj velikih mlinov, a plavžev ni. Pri Irbitu je Ural precej strm, tako, da bi se tuneli morali narediti, pri Jekernogradu pa ni strmine, in gore so čisto nizke. Irbit, se vé, ve-liko zgubi, ako Bogdanovičevi načrt obveljâ, kajti semenj bi se gotovo pre-selil v Tjumen. Tema načrtoma se je pridružil še tretji; imena tistega, kdo ga je naredil, ne vé. Ta načrt potrduje Bogdanovičev od Tjumena do Je-katarinograda popolnoma, samo od Jekatarinograda na to stran Urala ga popravlja v tem, da nasvetuje, da naj gré železnica iz Jekatarinograda v Oso, namesto v Sarapul. Osa je tudi pristan Kame, samo nekoliko bolj na severu, nego Sarapul. Tudi ta načrt bjeje na to, da se ukraj-uralske vode z Volgo zvežejo, — prednost, ki jo ima pred Bogdanovičem je v tem, da bi železnica bolj naravnost v Vjetko držala, kar je zdaj, ko se železnica iz Vjetke do Dvine dela, posebno važno. Ako bise nadaljevala železnica iz Ose v Vjetko, in iz Vjetke čez Kostromo v Jaroslav — namesto iz Sarapula v Kazan (kakor Bogdanovič misli), bi Irtiš in ž njim cela severno-zapadna Azija z Arhangeljski z ene strane, a z drugočez Jaroslav z Volgo in Moska-vo zvezana bila. To bi povzdignolo posebnokupčijo v Arhangeljsko. (D. d.)

V Londonu, 23. aprila. — Še enkrat hočem govoriti o ljudskih zborih, ki podpirajo predloge Gladstonove, ker čedalje bolj zanimivi postajajo ti zbori, kakor sem že omenil v svojem zadnjem dopisu. Ogromen je bil prvi zbor londonskih liberalcev pod predsedništvom lord Russelovim, a še mnogo ogromnejši večerajšnji 22. t. m. S polnim pravom se smé ta imeno-vati monster meeting. Predsedoval mu je največi govornik in ljubljence radikalnih liberalcev John Bright. Zborovalo se je v tako zvanem „metropoli-tičnem tabernakelju“. To poslopje je velikanska cerkev naj slavnejšega anglijskega prodikarja Spurgeon-a (baptistične konfesije). Dovolj je prostoren, da more više od 6000 ljudi v njem sedeti. Imenovani večer je bil popolnoma nagnječen in mnogo tisoč ljudi, kteri so zastoj prostora znotraj v tempeljnu iskali, oblegalo ga je od zvmaj. Požuril sem se o pravem času, da sem si poiskal, če tudi z nekako težavo, dobro mesto. Brž po pol osmih je stopil, kakor je bilo napovedano, predsednik Bright na oder. Množica ga je spre-jela z nepopisljivim nadušenjem. Z navajeno mu zgovornostjo je drugič do-kazoval veliko krivico, ktero Ircem prizadeva Irska državna cerkev, in ktera mora vsacega svobodnomiselnega protestanta ktere si bodi denominacije z gnjusom napolniti. Z doseljivimi a pravičnimi besedami je šibal sedajno mi-nisterstvo, posebno pa Disraelija. Za njim so nastopili drugi govorniki kakor Free Mason Jones in profesor narodnega gospodarstva Fawcett resno protostovaje proti krivičnemu in nesravnemu vladnemu t. j. Disraeljevemu postopanju, ker ministerstvo še vedno ne odstopi, dasiravno je v parlamentu po poprej nezashišani večini 60 glasov pobito zgubilo vse zaupanje. Enoglasno se je odločila adresa na občinsko zbornico, da naj na vso moč podpira Glad-stonove predloge. — Nič se še ne vé, odstopi li sedajno ministerstvo ali ne; po konstitucionalnem pravu bi moralo, ker ima odstopiti ali parlament raz-poslati, kedar zgubi večino v njem. Disraeli sedaj ne stori ne jednega ne drugega, on je človek silno prekanjen. Njegovo in cele Tory-stranke pravilo je: „no surrender“, ne udajmo se!

Gladstoneja je spoštovati kot največega anglijskega državnika in ven-dar je on zdaj naj strašnejša prikazen vsem ultra-anglikanom, in vsem pro-tesntantom, ki si mislijo v katolicizmu naj večje zlo na svetu. Vsi ti kričé, da jih izdaja, da je skrivna zveza in zarota med Katoličani in Ritualisti*).

Gladstone, pravijo, je glava te zveze, on je bil v Rimu pri papeži in hoče zdaj papežu zidati protestanstvo in svobodo naroda anglijskega. Ta-košnim bedarijam primikuje in hinavsko trdi tudi Disraeli menda mislé, da ga fanatični krik: „no popery“ (nič od papinstva) še dalje obdrži v vzvišeni službi, ktero zdaj opravlja. Akoravno se Gladstone za vse takošne obre-kovanje in kričanje ne briga, prinaša mu resni in odločni sklep odpraviti državno anglikansko cerkvo mnogih neprjetnosti in bojevati bo imel ve-lik boj. Irsko vprašanje pa je zdaj dozorelo, kakor dorašča vse drugo. Vsi bolj previdni Angličani, ki niso preveč torističnih pojmov in napolnjeni starih presodkov (kar je naj slabjša stran naroda anglijskega) zdaj spozna-vajo, da so delali in še delajo Irlandiji veliko krivico, in da je skrajni čas po-nekoliko poravnati zastarele grehe. Vzroki pa, ki so Gladstone k temu po-četju pripravili, so više manje vsi tisti, ktere je odličien pisatelj sestavka „Irsko vprašanje“ v „Slov. Narodu“ omenil. Posebno pa še moram temu do-staviti, ker mi je prilika biti poogsto gostom v preblagi Gladstonovi rodbini in slišati osebno mnenje njegovo, da je Gladstone že dalj časa na to zadevo mislil, ker je tako krivična in kot krivična pravicojubnemu Angličanu ne-strepljiva. Čakati mu je vendar trebalo primernege dozorniege časa, predno se je lotil dela, kteremu se bodo še zdaj presilne težave vpirale.

Politični razgled.

V zbornici poslancev je naznanjal prvomestnik odgovor, kte-rege je dalo Njih veličastvo zbornični deputaciji: „Brzo in krepko napre-dujmo na poti, ktero smo nastopili, da brž ko brž dospemo do blagonosnega in vspešnega cilja!

Giskra odgovarja na Ziemalkowskega vprašanje, da vlada ne misli vstanovljati namestnijskega oddelka v Krakovu, in da sploh časniki marsikaj krivega o ministerstvu razglašajo. Beseduje se o česki severno-zahodni že-leznici; besedovanje še ni končano. Poslanec Petrini, ki je imenoval svoje predgovornike „poslance česke kraljevine“, je segel z znanim taktom in stra-hom pred federalizmom predsednik v besedo, češ, da se ne spodobi koga ime-novati — poslanca te ali one kraljevine. Petrino mu krepko zavrne: Če no-čem koga po imenu imenovati, menda mi vendar ne bo zabranjeno imenovati ga poslanca česke kraljevine!

*) Ritualisti so oni protestanti v Angliji, ki se naj bolj bližajo katoličanom in po ka-toliških obredih opravljajo službo božjo.

Brala se je Skenejeva od mnogo družih poslancev podpisana in terpelacija: Njih veličastvo so s pismom od 25. aprila t. l. vojnemu ministru zaukazali, naj jim v porazumljeni s predsednikom ogerskega ministerstva nasvetuje, kako bi se mogli iz vojaške pokojniške zaloge preskrbeti avstr. častniki, ki so prišli 1848. in 49. ob pokojnino. Z ozirom na to pismo vprašamo vse ministerstvo: Ali se je ministerstvo o tej preuredbi poprašalo, ali se ž njo sklada? Kako se dá opravičiti to povišanje vojaških stroškov? Ali se ni bati, da se podkoplje po tej naredbi svetost prisega k zastavi?

Posvetovanja v gosposki zbornici se ne vdeležujejo niti cerkveni glavarji niti konservativna (feudalna) stranka. V 2. branji se sprejme postava o ustanovitvi in zadolževanju fideikomisov; osnova postave o nehanji zapora zavoljo dolgov se med posvetovanjem v pregled izroči odboru; voli se odbor v pretres medverske postave.

Med drugimi ima nehati policijska gosposka za vojaške ljudi v Celovci in Ljubljani. V malem se varuje, ali milijonov je malo škoda!

Pododbor ne bo sprejel denarstvenih predlogov.

Vojno vprašanje med ministerstvi ti in onkraj Litve sicer ni še rešeno, vendar se, kar smo pred vedeli, nagiblje vaga celo na ogersko stran. Minister Kuhn hoče neki odstopiti in prevzame novi kojniki general Gablene njegovo službo.

Hervaška regnikolarna deputarija, kateri so Ogrji dovolili, da sme pri skupnih razgovorih govoriti hrvaški, potegovala se bo za to, da se iz denarstvenih predlogov izpuste vsi zneski, ki se tičejo Hrvaške, ali da se vsaj ne sklepa o njih, dokler ne pridejo krvaški zastopniki v Pešto. Čuje se tudi, da hoče deputacija neposredne davke 2,300.000 pridržati deželni rabi, posredne pa prepustiti skupni blagajnici. Deputacija mora vse svoje predloge pisane, a ne brez magjarske prestave izročati. Pri prvem shodu že je povedal Deak, da Ogrska nikakor ne bo izpustila Reke iz rok.

Celo vladina „N. Fr. Pr.“ se jezi, da do bodo ogerski častniki leta 1848 in 49 zgubljeni pokojnino, in toži: Brez obota, celo brez dogovorov nam hoče Ogerska novih bremen naložiti, kakor da bi bili mi le tovarna živina, kateri se meni nič tebi nič nov tovor naloži. Da Pr. tega pred ni videla!

Iz Belega grada se piše Politiki: Od vladine strani se zagotavlja, da se pripravlja Turčija od 2 strani napasti Srbijo. Srbski narod je svojo hrabrost že mnogokrat Evropi dokazal, toraj je tudi zdaj srčen; njegovih 50.000 vojakov več šteje kakor 100.000 turških, ki ne vedo, čemu svojo kri prelivajo.

Zapadne vlasti so v dogovorih z Avstrijo zavoljo skupnega vojnega brodovja, katero bi se imelo poslati v grško morje, da bi raztrgalo zvezo med grškimi lukami in otokom Kreto, ker je znano, da po tej zvezi upor vedno novega netila dobiva.

28. aprila se je pričela v Zagrebu končna razprava in pravdi radi punta nekdanjih podložnikov Rauchovih oziroma njegove grajščine Sislavice Obtoženih je 52, družih 11 upornikov je začasa vojaštvo postrelilo.

Prusko razoroženje, katero je zadnje dni nekaj hrupa delalo, obstoji v tem, da pojde 9000 vojakov za nekoliko časa na odpust.

Colni parlament si je izvolil Simona za predsednika, knez Henlohe za prvega, in vojvoda Ujest za drugega predsednikovega namestnika.

Sovraštvo med Niemel in Rouherom v Parizu, katerih prvi je za vojsko drugi pa za pomirjenje, vedno bolj in bolj raste, odstopiti bo moral jeden ali drugi. V državni tiskarnici se tiskajo zdaj skrivnostne stvari. Pri-povedujejo, da imamo pričakovati imenitnih razglasil cesarja Napoleona.

Službeno se je naznanilo, da je imenovan grof Stackelberg za ruskega poslanca v Parizu. — Od todi se naznanje novo vprašanja; francoska vlada trdi, da Pruska nima pravice imeti posade v Mogunciji. — Tudi tu so razprave v proračunskem odboru zelo burne. Od več strani se vladi slabo gospodarstvo očita. Posebno je osupnola zapravljenost z denarjem pariškega mesta. Nasvetovalo se bo, da se ima srenjsko svetovalstvo voliti, a ne več imenovati.

„Pr.“ poroča iz Londona: Od velike noči sem se v Angliji zopet širi vojni strah. Naj se francoski vladni listi temu strahu še tako posmehujejo, strah se ne omakne in se posebno kaže pri kursih. Celo merodajni krogi se ne morejo iznebiti strahu pred vojsko. — Nobena pošta od tukaj ne odide, ki ne bi nesla angleškemu poslancu v Carigradu resnega poročila, da naj turško vlado h koristnim preuredbam pregovarja. Anglejski opravniki v podonavskih deželah se svari, naj tolažijo odnotno ljudstvo in mu izgovarjajo pohlepe po lastni velevlasti.

Zmago anglejske armade v Abisniji pozdravljajo londonski listi z velikim veseljem, in laste poveljniku Napieru besede: Veni, vidi, vici. Francoski listi svoje nevolje ne morejo prikriti.

„Köln. Ztg.“ se piše iz Rima: Papeževi vladi se je iz Pariza svetovalo, naj oboroži vse rimske trdnjave. Ko bi jej pomanjkovalo vojnega blaga, naj si ga dopolni s 80 topi francoskimi v Civita-Vecchia.

Med poroko princa Humberta v Turinu je morala vlada skoraj vsaki dan nekoliko manjših, a mnogo branih šaljih listov pograbit, ki so z grenko zboldljivostjo primerjali bogati dvorni blišč z deželno beračijo.

Na Španjskem se zopet pogosto imenuje general Prim, znan po večih punth, posebno zadnjih let. Za zdaj pa se še ne ve za Prim-ovo bivališče. Nekteri imenujejo London, drugi Bruselj: Njegov sel išče zdaj v Parizu denarja.

Iz Bukarešte se sliši, da je bil avstrijski konsul prvi, ki je rumunski vladi očital v zadevah židovskega preganjanja in skrbel za varnost Židov. Bil je tudi jedini, ki je o tem osebno govoril s knezom Karlom.

Javne dražbe 4. maja.

Kranjsko.

II. dražba posestov. pšt. 27/a, 242, 255, 372, 392, in r. št. 354/g i 354/k v Radolci. I. izv. dražba posestva g. Antona Kastelic-a r. št. 273, dom. št. 15 in dom. št. 11, 11 1/2 dopoldne od 9—12 ure, cena 4600 gld. okr. Novomešk.

Izdatelj in odgovorni vrednik Anton Tomšič.

I. izv. dražba posestva Marije Lavričeve urb. št. 110, pop. št. 95, v okr. Ribniškem; cena 375 gld.

Štajersko.

III. dražba posestva Šimana Ulija ob. Pugla urb. št. 324 pri Arveš, cena 3400 gld.

I. izv. dražba Volčanjkovo posestvo h. št. 5 pri okr. ur. v Brežicah zar. 100 gld. cena 1000 gld.

5. maja.

Kranjsko.

I. izv. dražba Uršič-evih posestev pop. št. 648 i 648/2 v okr. ur. Planinskem, cena 3259 gld.

I. izv. dražba Sova-novega posestva urb. št. 44 v okr. ur. Tržiči; cena 810 gld.

I. izv. dražba Žigonovega pos. pop. št. 70 pri okr. ur. v Planini zar 70 gld. 45 n., cena 2390 gld. in urb. št. 9/1007 cena 400 gld.

Štajersko.

I. izv. dražba Godec-evega posestva urb. št. 2812/8 pri okr. ur. Mariborskem, cena 3713 gld.

I. izv. dražba Romer-ovega posestva urb. št. 342; v okr. ur. Mariborskem, cena 5619 gld.

Koroško.

I. izv. dr. pos. Breze Seidler h. št. 3, okr. ur. v Pliberku; 900 gld.

Duhovske spremembe.

V lavantinski škofi. Prestavljeni so čč. gg.: Jož. Čuček, kurvikar je postal fajm. v Jaremini; Jožef Soler, farni vikar v Celji, kurat p. sv. Venceslavu; Fr. Ogradi za vikarja v Celji. — Prestavljeni so čč. gg. k. plani: Šim. Gaber ksv. Martinu pri Slovengr.; And. Urek v Sladko gor. Juri Šabot v Hajdino; And. Šparovec k sv. Petru pri Mariboru; Jo. Kukovec k Mali nedelji; Jan. Ramor v Cirkvice; Mat. Fideršič v Marenberg; Jan. Jakopina k sv. Janžu pri Dravbr.: Vinc. Kola v Tinje; Fr. Arnuč k sv. Janžu na Drav. polji; Juri Čurin k sv. Kriju pri Ljutom; Janes Hajsček k sv. Kunigundi na Poh.; Šim. Rak na Planini; Jož. Zadravec v Kalohje; Jan. Simonič k sv. Lovrencu v Pušcah; Andrej Vodeb k sv. Vidu pri Ponikvi; Mih. Vavpotič v Luče; Jur. Klančnik k sv. Jurju na Taborji; Fr. Smrečnik v Slivnico; Rajc. Repotočnik v Sromlje; Fil. Vihar k vsm Svetim; Fr. Švarc v Šen. Jurje v Slov. gor.; Ant. Pučko k sv. Ihu v Sl. gor.; Jak. Terstenja tudi tje za pomočnika. — Umrle sta gg. Fr. Zimerman v pokoju, in Gap. Kamnatnik, kapl. pri sv. Kuneg. na Pohorji. R. I. P.

Poslano. *)

V 3. in 4. broju novega čgnsnika „Slov. Nar.“ nahaja se dopis iz Karlovc, kateri že ostarelo, svojim bratom Slovincem v novejši obleki donša. Dopis je neresničen ne zasluži, da bi vsako izreko pobijal; le zavolj naroda slovenskega, pa zavolj nekterih iskrenih mojih prijateljev, katerim je morebiti došel dopis v roke, naj tukaj par besed svoje obrambo rečem.

Glavna namera omenjenega dopisa je ta, da mi dopisnik pred Slovenci opiše k najhujšega Magjarona, — obramba v tej zadevi bila bi res nepotrebna, ko bi Slovenci dobili v Zagrebu izhajajoče „Hrvatsko Novine“, iz katerih bi jasno vidili, da v nobenem listu ni bil govor „o oslih, praseh, pijančih, izdajalcih“, pa bi tudi vsak človek, kateri se more priti do zdravih umov in razborov, iz mojega očitovanja, pa tudi iz vrednikovega videti moral, da nisem jaz sestavil omenjenih dopisov. Da neboje dopisnik za napred med vrstami bral“, ovo od besede do besede verno prevedenih besed, ktere je vrednik „Hrvatskih Novin“ o tej zadevi v svojem listu spregovoril. V št. 62. bera se sledeča opazka vredništva: „Hotelo se nekemu človeku pošaliti, ki vé, da se pater gvardian Juri Novak rajši peča s politikom, nego z breviarom i šolo, pa mu pošlje, pa ko ne, otdod (iz Zagreba) neki šalivec košček imitiranega dopisa. Mi za moremo vsa čemu dokazati, pa tudi mestnemu poglavarstvu v Karlovcu prece ako želi, da imamo še v rokah cel un dopis iz Karloveca, ki je bil vsičen v 47. l. našega časopisa. V ostalem ne čudimo se kar nič Miklavžu Pačel. Maksu Tuškamu, niti Fr. Vraniču, da brez dokazov, brez prava iz vrozka, da neresnično napadajo nedolžnega človeka, kakor je v tem obziru g. Tomšič, ker niso videli, da, ako je kdo razžaljen, mora tožiti odgovornega vrednika, kteremu na volji stopi odati dopisnika, ali ne. Pa če se morejo banke imitirati od 10 — 100 gld. itd., more imitirati tudi pismo tačega, kterega se misli nedolžno napadati. Akoravno je bilo ce postopanje v omenjenem odboru ne le nepostavno, ampak tudi protipravno, ali da omenjeni gospodje bolje razumijo, njim samim dolikajoče, ker niti so poklicani mestni obrtniki a Pačel, Vranič i starešina Tuškan, niti nezapriseženi kaligrafi a la Kreming i Schr., da o tačej stvari vodijo preiskavo i sodbo, pa niti redovita sodba ne more prei nicesar storiti, predno ne zasliši odgovornega vrednika; zato napočujemo g. Tomšič, kateri dobro vé, da ni pisal omenjenega dopisa, da se brezodvlačno obrne do kralj. države nega odvdnika, da mu opiše to celo dogodbo — unicum v historiji mestnih i se a zavolj nevarnosti, v kateri je zared tačih napadenj njegova oseba v Karlovcu, naj obrne na dotično oblast, — mi pa od svoje strani pozivamo visoko vlado, — naj v Karlovcu red naredi.“

V št. 68. omenjenega hrvaškega časopisa bere se spet „opazka uredništva“: „dokažemo g. očetu gvardijanu Novaku, da se je res nekdo z njim samo našalil, ki je pozna, da ne iz muhe ampak iz nicesar nareja slona, voljni smo poslati karlovcem mestnemu kapitanu dopis v originalu, ki je le po naključju bi se v naših rokah k nim a posebnega zavitka (couverta), ampak je le na enej polji dopis, adressa na vredništva pa tudi poštni pečati karloški i zagrebški. Da je bilo lahko napisati na kosu papirja prepisati nekoliko rokopisa iz našega časopisa, to ni niti najmanje čudo. Znabit, da mi v kratkem še kaj enačega dogodi.“

Proti drugim lažljivim ogovarjanjem obranil sem se z obširnim dopisom v 74. „Hrv. Nov.“, kjer sem vsacega kod pošten človek očitno poklical, da mi s celim imenom kaj nepristojnega dokaže, če more. Ako nisem resnice govoril, zakaj ne pišete, gospod „domorođci“, v dom a če časopise, zakaj iščete časopisov i vrednikov po daljnih mestih, katerim okolnosti niso znane? Mar hočete s tem zaslepiti narod, njegove časopise i vrednike na krivi most pripeljati? Kaj je to domoljulje?

Da sem citiral revolucionarno pesem, ktera se je pela v privatnem družtvu (Dražica nisem rekel), zahteval je moj osebni vglad, ker so dolgi jezici po mestu laž št. da sva jaz i Klaric to pesmo pela, i ktere, če bi Slovence zanimalo, zamorem z imenom povedati. Kdo je tedaj denuncijant? So li listi, kateri po gostilnicah mene kod revolucionarja razglasujejo, ali sem jaz, ki sem očitno v svojo obrambo pesmico (s punctiranim imenom R.) navel?

Da sem vrlaga g. Einspielera v tej zadevi navajal za svojega branitelja, to grda laž. Napotil sem le g. Tuškana, ki se je drznil trditviti „Nar. Nov.“, da me po z k od dja ka Ljubljanskoga“, da bere „Stimmen aus Innerösterreich“ od leta 1849 (9. vezjk), pa tudi št. št. „Narodnih Novin“ od ravno tega leta. Veljal je tedaj ta nepotek le mojemu življenju v Ljubljani, nikakor pa za obrano proti grdim napadateljem, katerih kolo je žalibog tudi Vaš dopisnik stopil.

Za smejeti je nadalje, ktere može drži Vaš dopisnik v Karlovcu „za najzaslnejše naše rodoljube“, ker če mi saj o enem izmed tistih navede kako domoljubno delo ne obljudim mu počenega groša, ampak trd avstrijski cekin od suhega zlata. Po vpitje ne sodimo mi Slovenci nikdar rodoljubja.

Besede o nekacem novem „sovražtvu Kranjcev“ itd., ravno tako so smešne, kakor ves dopis. Pošteno besedo dam g. dopisniku, da živiam v Karlovcu dovoljno štovanju poštenih mestljanov, da nikdar žale besede proti sebi, niti proti vsem Slovincem slišim. Živim mirno, delam, kolikor morem za narod hrvaški i slovenski, pa se le smem nam vetrnjakom, ki brez uspeha že tako dolgo butajo z glavami ob zid. Kdor vidi, kdome pozna, naj sodi, a Vi gospod dopisnik — „geben sie mir abermals die Ehre!“

V Karlovcu 14. aprila 1868.

Ljudevit Tomšič, učitelj glavnih šol.

*) Vredništvo ne prejema nobene odgovornosti za sestavke pod tem napisom.

Lastniki: Dr. Jože Vošnjak in drugi.

Tiskar Eduard Janžič.